

TER ADVISERING

Aan de Minister
Aan de Staatssecretaris

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Auteur

10.2.e

@minezk.nl

Datum

6 juli 2020

Kenmerk

DGBI / 20186781

nota

Voorbereiding MCC-19, d.d. 7 juli 2020

Kopie aan

10.2.e

Bijlage(n)

Parafenroute

10.2.e 10.2.e

BBR-paraaf

10.2.e

Aanleiding

Dinsdag 7 juli 2020 vindt van 12:45 uur tot 13:15 uur de MCC-19 plaats. Locatie is de Rolzaal op het Binnenhof. MEZK wordt begeleid door 10.2.e. SEZK zal worden begeleid door 10.2.e.

Agendapunten:

1. Mededelingen
2. Algemeen beeld
3. Stand van zaken internationaal en toerisme
4. Conceptreactie op de adviezen OV-gebruik tijdens de opstartfase (Planbureaus) en Mobiliteit en de coronacrisis (Denktank Corona)
5. Conceptreactie 'Eindverslag werkgroep sociale impact coronacrisis' (Werkgroep Sociale Impact van de Coronacrisis)
6. Steunverzoek kleine garantiefondsen (van EZK)
7. Plan van aanpak Investeringsagenda bouw en leefomgeving
8. Dagelijkse monitoring en controle virusverspreiding
9. Ruimte voor Verdriet
10. W.v.t.t.k. (Diverse politieke afhechtpunten en eigen inbreng)

In de toelichting is per agendapunt een advies opgenomen. Agendapunt 6 is door u (stas) zelf geagendeerd.

Ontvangen BBR

Toelichting

1. Mededelingen

Advies

- Aanhoren.

2. Algemeen beeld.

Advies

- Aanhoren.

Toelichting

- Op EZK-terrein zijn er geen wijzigingen in het beeld die de aandacht van de MCC vragen.

3. Stand van zaken internationaal en toerisme

Advies:

Aanhoren.

Toelichting

- SGBZ zal de stand van zaken toelichten.
- Dinsdag 30 juni heeft minister Grapperhaus de Kamer geïnformeerd over de overeenstemming die EU-lidstaten hebben bereikt over een lijst van landen waarvoor het inreisverbod kan worden opgeheven per 1 juli (Turkije en VS staan niet op die lijst). De lijst zal iedere twee weken worden herzien.
- Landen buiten de Schengenzone zijn verdeeld over een groene lijst en een rode lijst, waarbij voor inwoners van de landen op de groene lijst geldt dat zij Schengen weer binnen mogen. Op de groene lijst staan 16 landen waaronder economisch gezien China, Japan, Canada en Zuid-Korea de belangrijkste zijn. De VS staat op de rode lijst. BZ heeft in een van de stukken aangegeven wat de in- en uitreis mogelijkheden voor Nederlanders is naar die landen.
- Reisadviezen voor Nederlanders naar de landen op de groene lijst gaan pas van oranje naar geel als de landen hun grenzen openen voor Nederlanders en eventuele quarantainemaatregelen opheffen. Voor alle landen op de rode lijst, blijft het inreisverbod gelden, met uitzondering van (o.a.) familieleden van EU-burgers, personeel in de transportsector, diplomaten, kennismigranten en studenten.
- Het staat lidstaten vrij om de lijst progressief in te voeren en de grenzen voor (een aantal van) deze derde landen vooralsnog gesloten te houden. Vanwege de open binnengrenzen is het nut hiervan beperkt. Nederland heeft besloten om per 1 juli de grenzen te openen voor inwoners van alle landen op de groene lijst. BZ heeft in een van de stukken aangegeven hoe de verschillende lidstaten omgaan met de EU-afspraken.
- Het nieuwe beleid heeft geen aflooptdatum en is daarom geldig tot nader order.

Discussie n.a.v. vliegbewegingen op Turkije:

- Corendon heeft afgelopen vrijdagavond bekend gemaakt toch geen vakantievluchten naar Turkije te zullen aanbieden tot 22 juli en daarna alleen als het reisadvies versoepeld is.
- Interdepartementaal is afgesproken de maatregelen rond reizen naar landen op de rode lijst desondanks zoveel mogelijk onder de aandacht te brengen. De boodschap is dat deze reizen ongewenst zijn:
 - Er geldt de (thuis)quarantainemaatregel bij terugkomst van 14 dagen (overigens niet juridisch afdwingbaar).
 - De dekking van de reisverzekering is niet zeker (dit verschilt per reisverzekering)
 - Reizigers gaan voor eigen risico en rekening. De overheid repatrieert niet.
- Departementen zullen deze boodschap onder de aandacht brengen op scholen, bij medeoverheden, werkgeversorganisaties en de Turkse gemeenschap.

4. Kabinetsreactie briefadviezen Denktank Corona crisis en Samenwerkingsverbanden

Advies

- U kunt instemmen met de kabinetsreactie en agendering in de MR.

Toelichting

- Op 11 mei jl. is, namens het kabinet, door IenW een advies gevraagd aan de planbureaus en de denktank over de vervolgstappen en hoe kan worden voorkomen dat het te druk wordt in het (openbaar) vervoer. Als reactie hierop hebben beide partijen in de eerste week van juni een advies gepubliceerd. Deze adviezen raken aan werk, onderwijs en bereikbaarheid. Er worden verschillende waardevolle inzichten en bouwstenen voor het vormgeven van beleid in de komende periode aangereikt.
- In de brief zal nader worden ingegaan op de adviezen van de denktank en planbureaus en hoe deze zich verhouden tot het bestaande beleid. Deze reactie is opgebouwd aan de hand van de volgende thema's: algemene reactie briefadviezen, de mobiliteitsontwikkeling en implicaties voor beleid, monitoring, flexibele onderwijs- en arbeidstijden en verruiming van openingstijden, fietsbeleid en informatievoorziening en innovatie.
- In de ambtelijke voorportalen (DOC-19 en ACC-19) is gesproken over de mate waarin de boodschap over thuiswerken kan worden aangepast. De conclusie is dat daar een OMT-advies voor nodig is. Tegelijkertijd wordt er al steeds minder thuisgewerkt. De mate waarin daarover een advies/boodschap in deze brief kan worden opgenomen was een discussiepunt. In deze brief wordt een OMT-adviesaanvraag aangekondigd en dat voor versoepelingen na de zomer nog een advies over thuiswerken volgt.

5. Kabinetsreactie rapport Halsema

Advies

- U kunt instemmen met de kabinetsreactie en agendering in de MR.

Toelichting

- De conceptreactie reageert op het verslag dat de Tijdelijke Werkgroep Sociale Impact Coronacrisis onder leiding van burgemeester Halsema aan het kabinet heeft aangeboden op 17 mei. Vanuit lokale ervaring en wetenschappelijke inzichten heeft de Werkgroep het kabinet en gemeenten in korte tijd op hoofdlijnen geadviseerd hoe de crisiseffecten voor kwetsbare groepen verzacht kunnen worden. Het advies bestaat uit de volgende onderdelen: 1) De ontferming over bestaande en nieuwe kwetsbare groepen, 2) Het versterken van de samenwerking tussen overheden en lokale coalities en 3) Het geven van regie over eigen leven aan alle burgers en met name aan jongeren.
- De conceptreactie benoemt dat het Rijk en de gemeenten samen zullen optrekken om het advies van de werkgroep te vertalen naar concrete acties. De komende periode worden acties ingezet om het aanpakken van schulden, langdurige en jongerenwerkloosheid, wonen, multiprobleemhuishoudens en kwetsbare jongeren te versnellen.
- De acties worden gefinancierd met bestaande middelen en binnen de eigen begrotingen van de betrokken departementen (BZK, VWS, SZW, JenV en OCW). Op elk van de thema's wordt deze zomer begonnen in een groep gemeenten om vervolgens snel op te schalen naar andere gemeenten voor een landelijke aanpak. Deze kort-cyclische aanpak wordt begeleid en gemonitord via een politiek overleg (onder leiding van burgemeester Halsema met o.a. bewindslieden van BZK, VWS, SZW, JenV, OCW en burgermeesters) en een ambtelijk overleg (SG's/DG's van bovenstaande departementen en gemeentelijke afvaardiging).
- In het verslag merkt de werkgroep terecht op dat de coronacrisis een nieuwe kwetsbare groep creëert met financiële problemen, waaronder jongeren, zzp'ers en flexwerkers. In lijn met het advies van de werkgroep wordt ingezet op versnelling van de schuldhelpverlening en verbreding van de dienstverlening naar deze nieuwe doelgroepen. Met vroegtijdig ingrijpen kan stapeling van sociale en financiële problematiek worden voorkomen.

6. Steunverzoek kleine garantiefondsen

Advies

- U (stas) vraagt de MCC19 om in te stemmen met het uitwerken van een lening voor de twee kleinere fondsen, onder dezelfde voorwaarden als voor SGR. Door nu politiek mandaat te geven, kan tijdens het reces eventueel snel gehandeld worden indien er een acute situatie ontstaat bij een van de twee fondsen.
- Op basis van de ACC19 wordt geen discussie verwacht: daar bestond geen bezwaar. Mocht er wel discussie ontstaan, dan kunt u inbrengen dat het van belang is dat de lening aan de kleine garantiefondsen wordt verstrekt, om de volgende redenen:
 - Het niet langer dekken van de vouchers zal ertoe leiden dat consumenten veel minder snel bereid zullen zijn om een voucher te accepteren. Dit zal weer leiden tot liquiditeitsproblemen bij

reisorganisaties omdat consumenten dan recht hebben op hun geld terug.

- o Ook ontstaat er anders een verschil in behandeling tussen de verschillende reisgarantiefondsen en daarmee samenhangend tussen consumenten, afhankelijk van welke garantieregeling hun pakketreis en voucher dekt. Op grond van het gelijkheidsbeginsel en de beginselen van behoorlijk bestuur kan een verzoek van de kleine fondsen niet worden afgewezen als dat is gebaseerd op dezelfde grondslagen en redenen als het verzoek van SGR.
- o De kleine garantiefondsen komen niet voor andere steunmaatregelen of garantieregelingen in aanmerking.

Toelichting

- Op 29 mei jl is aangekondigd dat aan SGR een lening van maximaal € 150 miljoen zal worden verstrekt. Naast SGR bestaan echter nog drie kleine garantiefondsen/regelingen. Ten tijde van het aankondigen van de steun aan SGR hadden de kleinere fondsen zich nog niet gemeld. Inmiddels hebben twee van de drie garantiefondsen – VZR garant en GGTO - zich bij EZK gemeld omdat zij zich ook in een zorgelijke situatie bevinden. Eén van deze fondsen, VZR garant, ziet zich genoodzaakt om per medio juli 2020 te stoppen met het dekken van de vouchers. Een vierde fonds, STO garant, heeft overigens aangegeven geen steun in de vorm van een lening nodig te hebben.
- De voorwaarden van de leningen aan VZR garant en GGTO zullen nog nader uitgewerkt worden, in overleg met beide fondsen en het ministerie van Financiën. Naar verwachting zal de totale omvang van de leningen niet groter zijn dan 15 miljoen euro (oftewel 10% van de lening aan SGR).
- Het uitgangspunt is dat het zomerreces wordt benut om de leningen verder uit werken, en dat hierover pas na het reces, bijv. eind augustus, naar buiten toe zal worden gecommuniceerd. Het is echter denkbaar dat de financiële situatie tijdens de zomer onverwacht snel verslechtert, waardoor het noodzakelijk kan zijn om wel alvast aan te kondigen dat de Staat een lening aan één of beide fondsen zal verstrekken. Voor die gevallen wordt de MCC19 nu reeds om mandaat gevraagd. Het ministerie van Financiën kan zich vinden in deze aanpak.

7. Plan van aanpak Investeringsagenda bouw en leefomgeving

Advies

Per beslispunt geldt:

1. Mede op basis van het BWO dat u (minister) maandagochtend voerde, is het advies om MBZK mandaat te geven voor een plan met de volgende lijnen:
 - o Vanwege de sterke link tussen woningenbouw, energie, infrastructuur en natuur logisch om deze in samenhang te bezien, maar hoofddoel moet zijn om te komen tot een investeringspakket voor de bouw dat aansluit bij de probleemanalyse (aanbodrestricties, stikstofproblematiek). Zorg dat de rijksoverheid regie neemt op het

- realiseren van 90.000 woningen per jaar, en doorzettingsmacht heeft richting gemeenten (zoals bij de Regionale Energie Strategie).
- Koppel daaraan gerichte investeringen in infrastructuur en verduurzaming.
 - Hervormingen op de woningmarkt alleen zolang die niet ten koste gaan van het consumenten- en productenvertrouwen.
2. Filter investeringsvoorstellen eerst op bijdrage aan herstel en versterking economie, kijk vervolgens naar bijdrage aan maatschappelijke opgaven.
 3. U kunt er ruimte voor laten dat investeringen additionele middelen vereisen als daarmee extra private investeringen/EU-middelen kunnen worden uitgelokt.
 4. U kunt instemmen met het betrekken van CPB en PBL.

Toelichting

- De Investeringsagenda bouw en leefomgeving van BZK, inclusief oplegger ligt voor ter besluitvorming. Deze is niet aangepast na het overleg dat u (minister) maandagochtend had met MBZK, MSZW en MFIN. In de stukken is de aanlegroute breed: alle nuttige investeringen rondom bouw en fysieke infrastructuur (energie, natuur, mobiliteit).
- De volgende beslispunten liggen nu voor:
 1. Akkoord en mandaat voor uitwerking van het plan van aanpak o.l.v. BZK.
 2. Moeten investeringsvoorstellen, naast het criterium dat investeringen moeten leiden tot economische activiteit in 2021-2023, ook aansluiten op grote transitie in de leefomgeving (o.a. klimaatadaptatie, circulaire economie, energietransitie, smart mobility) en bijdragen aan bestaande crisis (stikstofprobleem en woningtekort)?
 3. Moet het investeringsprogramma alleen bestaande investeringen naar voren halen, of mag het ook gaan over aanvullende middelen?
 4. Akkoord om CPB en PBL te betrekken in de uitwerking om effectiviteit van maatregelen te analyseren op economische rendabiliteit en bijdrage aan groen herstel?

8. *Dagelijkse monitoring en controle virusverspreiding*

Advies

- U kunt instemmen met het procesvoorstel.

Toelichting

- Naar aanleiding van een opmerking van de MP tijdens de Wvttk in de MCC-19 vorige week is er een processchets gemaakt hoe de besluitvorming verloopt er komende zomer een opleving van COVID-19 plaatsvindt
- In de nota is aangegeven hoe de monitoring en controle van de virusverspreiding loopt: 1. Dagelijkse actualisatie dashboard VWS; en 2. Dagelijks COVID-19 Alert Overleg (AZ, VWS en NCTV en programmadirectie).
- Indien maatregelen nodig zijn, zijn er drie opties: 1. Lokaal of regionaal; 2. Bovenlokaal (nationaal) via MCC-19 en voorportalen; en 3.

Crisisbesluitvorming via MCCb en voorportalen (vanwege benodigde snelheid of inzet bijzondere bevoegdheden).

Kenmerk
DGBI / 20186781

- Dit procesvoorstel zal worden toegepast in het tweewekelijkse DG-overleg over monitoring COVID-19 (AZ, VWS, NCTV en programmadirectie).

9. Ruimte voor Verdriet

Advies:

Volgt morgen mondeling.

Toelichting

- Er is nog geen stuk. Naar wij begrijpen is het stuk vooral procesmatig van aard om te bezien hoe het beste ruimte kan worden gegeven aan verdriet als gevolg van de crisis.
- J&V wilde dit stuk naar aanleiding van de bespreking van het onderwerp in de ACC-19 agenderen voor de MCC.
- Idee was eerder dat de MP vóór de zomer aankondigt dat er ná de zomer een moment komt waarbij ruimte en erkenning wordt gegeven aan het verdriet dat mensen hebben door de coronacrisis.
- Eerder bleek er weinig steun voor het ook stilstaan bij economisch verlies, zoals een faillissement of ontslag als gevolg voor de crisis. Mogelijk zal dit dus geen onderdeel meer uitmaken van het plan.

10. W.v.t.t.k.

a. Openstaande politieke afhechtpunten

Noodsteun aan Winair en de luchthaven op Bonaire (I&W)

Advies (Stas)

- U kunt instemmen met onderstaande spreektekst van MI&W.
- We vragen u (beiden) op te letten dat door MI&W niet vooruitgelopen wordt op de uitkomsten van de toets. In dat geval aangeven dat de geschetste oplossingsrichting afgewogen wordt tegenover andere oplossingsrichtingen. Zoals een storting aandelenkapitaal of verstrekking subsidie door IenW.

Toelichting

- Winair (aandelen Land Sint Maarten 92,5% en beleidsdeelneming I&W 7,5%) en Bonaire International Airport (BIA) (aandelen 100% Bonaire) verkeren in ernstige financiële problemen die door Covid-19 zijn versterkt. I&W heeft bij EZK een verzoek ingediend voor een bedrijfseconomische toets ihk van het afwegingskader steun individuele bedrijven.
- Het zijn beide bedrijven die een cruciale rol spelen voor de verbindingen van de eilanden. Door wegvallen inkomsten heeft Winair een geschat omzetverlies over 2020 van 14 mln. euro en BIA van 3 mln. euro. De 'oplossing' die door I&W wordt voorgesteld is het verstrekken van garanties. Nader bezien dient te worden in hoeverre dit een passende oplossing is voor een solvabiliteitsprobleem.

- Ambtelijk is met I&W afgestemd dat MI&W het volgende naar voren zal brengen als spreektekst:
 - Ik wil uw aandacht vragen voor de steunverzoeken die door twee Caribische bedrijven bij de Nederlandse Staat zijn ingediend.
 - Door de COVID-19 crisis en het bijna geheel wegvallen van alle inkomsten staan deze bedrijven voor een dreigend faillissement. Dat is verontrustend, want deze bedrijven zijn belangrijk voor de bereikbaarheid van en connectiviteit tussen de eilanden van Caribisch Nederland, voor de luchtvaart op Caribisch Nederland en voor het herstel van economie en toerisme op Caribisch Nederland.
 - Vanuit onze gedeelde verantwoordelijkheid voor Caribisch Nederland zijn de ministeries van BZK, EZK en IenW gezamenlijk bezig deze aanvragen te beoordelen. Enige spoed is nodig, gezien de financiële situatie van deze bedrijven.
 - De staatssecretarissen van EZK en BZK en ik vinden het belangrijk om Caribisch Nederland te ondersteunen om de gevolgen van de Covid-19 pandemie te boven te komen.
 - Na beoordeling van de aanvragen zal ik een voorstel inbrengen in de MCC-19.

Wijziging regels voor bruine vloot en ballonvaart

Advies:

- U kunt instemmen met het voorstel.
- U (stas) kunt bevestiging vragen dat dit per direct (althans zo snel mogelijk) van kracht wordt.
- In overleg met I&W wordt nog gezien wie de thema's adresseert; mogelijk vraagt (min) I&W u (stas) om het punt van de bruine vloot in te brengen. I&W en OCW zullen u dan bijvallen. Vooraf worden ook J&V en AZ gesondeerd.

Toelichting

- Op hoofdlijnen betekent het voorstel dat recreatievervoer zoals ballonvaarten, rondvaarten en de bruine vloot per direct hetzelfde wordt behandeld als noodzakelijk vervoer zodat hier de capaciteitsproblemen kunnen worden opgelost en er weer een winstgevend businessmodel kan worden geïntroduceerd.
- Voorstel betekent voor de ballonvaart op hoofdlijnen:
 - Ballonvaart gelijk trekken met alle andere sectoren die onder de wet luchtvaart vallen. Dit biedt de mogelijkheid tot snel en overzichtelijk bron- en contactonderzoek.
 - Dan wordt regime:
 - Bij het ballonvaren is een reservering verplicht;
 - Alle passagiers en bemanning dragen een mondkapje;
 - Er wordt een gezondheidsverklaring gevraagd; en,
 - Triage voorafgaand aan de vaart.
- Voorstel betekent voor de bruine vloot op hoofdlijnen:

- o Bruine vloot wordt opgenomen in aanwijzing.
- o Door middel van reserveren sprake van triage.
- o Als er gezeild wordt: conform buitensport/recreatie, waarbij 1,5 meter niet (altijd) mogelijk is i.v.m. andere veiligheidseisen. Dan mondkapje, parallel aan ballonvaart.
- o Bij varen op de motor: afstand houden binnen en buiten. Als niet mogelijk, dan mondkapje. NB: Mogelijk wordt voor varen op de motor het regime gelijkgetrokken met zeilen, zodat dan nog sprake is van twee regimes (op water en aangemeerd).
- o Aangemeerd: houden van afstand plus placeren (binnen en buiten), conform horeca.
- o Vervolggesprek met de sector (OCW, EZK en IenW) wordt nog gevoerd. Openstaand punt hierbij is hoe om te gaan met slapen op de boot; hierbij is 1,5 meter afstand bewaren niet altijd mogelijk.

Ballonvaart

- De ballonvaartsector heeft een uitgebreid protocol opgesteld. Dit protocol heeft voor EASA als voorbeeld gediend voor overige EU landen. Het RIVM heeft meegekeken op het protocol ballonvaren en de sector nadere adviezen gegeven waaronder het inschakelen van een arbeidshygiënist. Deze heeft de conclusie getrokken dat de risico's nihil zijn, mede omdat ballonvaren in de buitenlucht plaatsvindt. De sector heeft de adviezen verwerkt in de protocollen.
- In andere landen is ballonvaren veelal zonder capaciteitsbeperking weer toegestaan.
- De ballonvaartsector (zo'n 100 bedrijven) kunnen met de huidige beperkingen niet rendabel opereren. Ballonvaren komt niet in aanmerking voor financiële tegemoetkoming, doordat zij vallen onder SBI-code 5110 "personenvervoer door de lucht" die niet op de lijst staat. Dit in tegenstelling tot passagiersvaart als rondvaartboten, de bruine vloot, etc. die vallen onder een andere SBI-code die wel in aanmerking komt. Ballonvaren is seizoensgebonden arbeid.

Bruine Vloot

- Komen in aanmerking voor steun, SBI-code staat op de lijst (TVL). Lobby vanuit de sector in verband met hoge onderhoudskosten. Bezien in hoeverre nog gebruik kan worden gemaakt van nog niet uitgeputte LNV-regeling (EZK)
- Er is gesproken met OCW, I&W en de branchevereniging waar de bruine vloot onder valt (BBZ). O.b.v. reactie staat vervolggesprek met de sector gepland voor dinsdag 7 juli.

Overige politiek afhechtpunten (PM)

- Nog onduidelijk welke andere punten hier interdepartementaal boven komen. Indien wij hier voor aanvang van de MCC nog wat over horen, wordt dit meegegeven aan 10.2.e en 10.2.e.

b. Overige onderwerpen

- MEZK heeft op 30 juni 2020 in de weekstart gevraagd om de start van het *Living Lab Smart Distancing* mee te delen in de MCC-19.
- Gezien de beperkte beschikbare tijd en de volle agenda is het de vraag of er in de MCC de mogelijkheid is om dit nu onder de aandacht te brengen.
- Vanwege verantwoordelijkheid van u (stas) voor het *Startup in Residence*-programma waar dit initiatief onderdeel van uitmaakt, kunt u beiden in overleg bepalen wie dit onderwerp naar voren brengt mocht u hieraan hechten en de gelegenheid toe krijgen.

Spreekpunten:

- Er is vanuit EZK een challenge uitgezet waarin gezocht wordt naar meetoplossingen die kunnen meten in hoeverre de 1,5 meter-maatregelen worden gehandhaafd. Wat werkt wel, wat niet en waarom? Wat kunnen ondernemers verbeteren en aanpassen? De beste meetoplossing (en mogelijk later ook meerdere) zal worden getest in het *Living Lab Smart Distancing* en eventueel het fieldlab van de Eventindustrie.
- Ondertussen hebben diverse startups en mkb'ers diverse tools en concepten ontwikkeld om op een goede manier met de protocollen en coronamaatregelen om te gaan. EZK wil deze oplossingen ondersteunen en inzetten, in samenwerking met andere reeds lopende initiatieven (b.v. de Fieldlabs) en de opgedane kennis helpen zo breed mogelijk te delen.
- Naast de challenges is EZK samen met VWS voornemens om met bestaand innovatie-instrumentarium (SBIR) oplossingen rondom bv crowdmanagement i.r.t. 1.5m te ondersteunen bij (sport)events. Hierin wordt gezamenlijk rond 1 miljoen euro geïnvesteerd met de oproep aan het mkb om met oplossingen te komen.

Toelichting

- De challenge is onderdeel van het *Startup in Residence*-programma (SiR). Vandaag wordt de winnaar voor de beste meetoplossing bekend gemaakt. Deze winnaar zal zijn/haar meetoplossing de komende weken (augustus) kunnen testen.
- Naast het meten zal er in de *Living Labs* ook worden gekeken hoe de opgedane kennis en inzichten breed gedeeld kunnen worden binnen en tussen sectoren en bedrijven. Slimme oplossingen bij de ene branche kunnen ook worden gebruikt bij anderen.
- Gedacht wordt aan bv een YouTube kanaal met een aantal uitzendingen met als doel neutrale kennisdeling. Hierbij wordt samenwerking gezocht o.a. met de officiële fieldlabs waar interdepartementaal overleg over gaande is.
- Tools en oplossingen worden 'gescout' via o.a. het overheidsbrede programma *Startup in Residence* (SiR Intergov) zoals Conferenties in de anderhalve meter samenleving, Smart City oplossingen voor eenrichtingsverkeer van voetgangers en Klantvriendelijke-Corona-Horeca-en-Retail. Vanuit EZK hebben we een challenge uitgezet waarin we zoeken naar meetoplossingen die kunnen meten in hoeverre de 1.5m maatregelen worden gehandhaafd. Wat werkt wel, wat niet en waarom? Zijn de maatregelen werkbaar? Hoe beleven klanten de maatregelen? Wat kunnen ondernemers

verbeteren en aanpassen? De beste meetoplossing (en mogelijk later ook meerdere) zal worden getest in het Living Lab *Smart Distancing* en eventueel het fieldlab van de Eventindustrie.

- De SBIR over binnensporten is nog onzeker gelet op de versoepelingen die inmiddels gelden.